

С. І. Набока, аспірант Херсонського національного
технічного університету

НОВІ ПІДХОДИ ДО ПОЛІПШЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСТУПУ ДО ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ЧЕРЕЗ САЙТИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Запропоновано нові підходи до поліпшення організації доступу до електронних інформаційних ресурсів через сайти органів державної влади; надано рекомендації щодо поліпшення наповнення та розміщення інформації на сайтах органів державної влади. Обґрунтовано доцільність шляхів поліпшення доступу до електронних інформаційних ресурсів через сайти органів державної влади.

Ключові слова: веб-сайт; орган державної влади; інформаційний ресурс.

State bodies' web sites have different structure of information arrangement and design, so it can cause frustration for user to find whatever they need on a web site or get any public service online.

Taking in account that more and more information users get online, for example using the state bodies' web sites, so lack of the state bodies' web sites unification may lead for unneeded time consuming during that activities.

To propose the approaches of improving the arrangement of information on the state bodies' web sites on the previous research basis. Substantiate the expedience of the ways of improving access to electronic informational resources of state's power bodies.

According to the methodology of the Institute of civil society the informational openness of the Kherson, Lviv, Dnipropetrovsk and Kyiv state's power bodies web sites were analyzed.

The main issues are connected with improper presentation of the open data sets, lack of the search by documents functionality and adaptability, absence of web-forums and Web-conferences.

Analysis of the information arrangement structure on the state bodies' web sites has shown that different web sites have different structure and it cause frustration for user to get required information so introduction of the unified web sites structure can solve it.

Regarding significance of the adaptive interfaces due to the mobile devices market growth for the last five years introduction of the adaptive state bodies' web-sites interfaces should be taken into account.

Information is usually presented on the state bodies' web sites either in the form of text or document that is why introduction of the search functionality by text and by documents should be regarded.

Public communication is an essential part of states power bodies' functioning that can be presented either in the form of web conferences or online discussions.

The approaches of improving the arrangement of information on the state's power body web sites such as introduction of the unified state bodies' web-sites structure, applying of state bodies' web-sites adaptive interfaces, introduction of the search systems by contents and documents, web-conferences and on line discussions conducting were proposed and substantiated.

Key words: web site; state's power body; informational resource.

Постановка проблеми. Веб-сайти обласних державних адміністрацій різняться один від одного структурою подання інформації та дизайном своїх сайтів. Зазвичай, зайшовши на сайт будь-якого органу виконавчої влади, користувач не відразу зможе віднайти необхідну йому інформацію або отримати потрібну послугу.

© С. І. Набока, 2017

Беручи до уваги те, що все більше і більше інформації громадяни отримують через Інтернет, наприклад використовуючи веб-сайти органів виконавчої влади, відсутність певної уніфікації веб-сайтів призводить до того, що користувач витрачає значну кількість свого особистого часу на пошук потрібної інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед останніх публікацій, пов'язаних з організацією доступу до інформації через веб-сайти органів місцевого самоврядування або органів державної влади, слід виокремити працю С. Корчинського, в якій досліджено рівень інформаційної відкритості сайтів міських рад найбільших за розміром міст, областей України та подано оцінку їх наповненості [1].

Аналіз нормативно-правової бази, що стосується питань інформатизації, напрацьованої в Україні за часи її незалежності, не дає чіткої відповіді на питання, як має виглядати веб-сайт органу державної влади, а також які вимоги висуваються до його структури та оформлення [2–8].

Мета статті – запропонувати підходи щодо поліпшення організації доступу до електронних інформаційних ресурсів через сайти органів виконавчої влади та обґрунтувати доцільність застосування шляхів поліпшення доступу до електронних інформаційних ресурсів через сайти органів державної влади, базуючись на попередньому дослідженні [9].

Виклад основного матеріалу. Як досліджено в [9], структура розміщення інформації на веб-сайтах Херсонської, Львівської, Дніпропетровської, Київської обласних державних адміністрацій різниться між собою, що ускладнює її пошук.

Як приклад, візьмомо дві типові ситуації. Ситуація перша – користувач хоче дізнатися про адміністративні послуги на офіційних сайтах названих вище обласних державних адміністрацій. Розміщення інформації про адміністративні послуги на сайтах Херсонської, Львівської, Дніпропетровської, Київської обласних державних адміністрацій подано на рис. 1–2 відповідно.

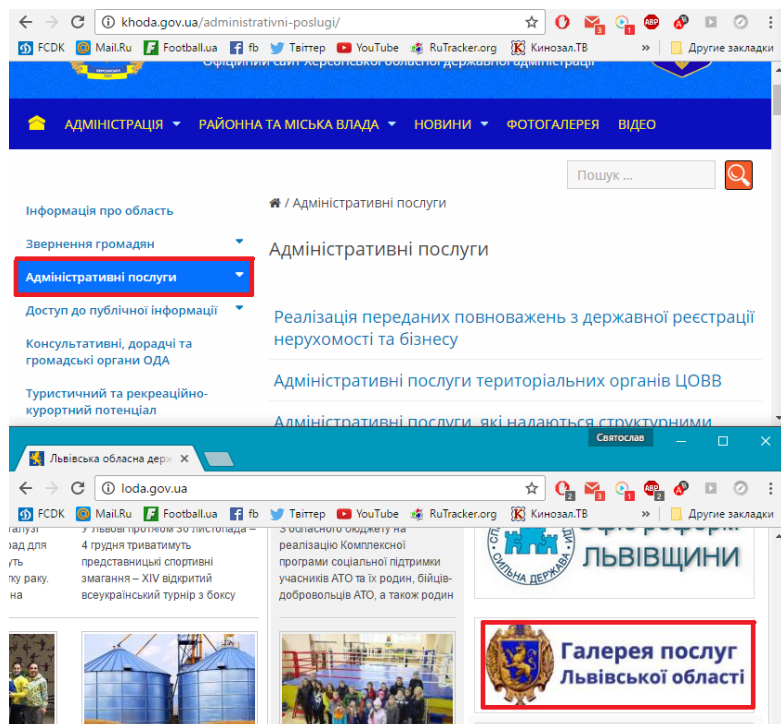

Рис. 1. Інформація про адміністративні послуги на сайтах Херсонської та Львівської ОДА

Механізми державного управління

На сайтах Херсонської та Київської обласних державних адміністрацій інформацію про адміністративні послуги можна віднайти на головній сторінці. На сайті Дніпропетровської ОДА вона розміщена в розділі “Публічна інформація”, а на головній сторінці сайту Львівської ОДА – як посилання на зовнішній ресурс.

У другому випадку виконаємо пошук розпоряджень обласної державної адміністрації.

Розміщення інформації про розпорядження голови ОДА на сайтах Херсонської, Львівської, Дніпропетровської та Київської обласних державних адміністрацій подано на рис. 3–6.

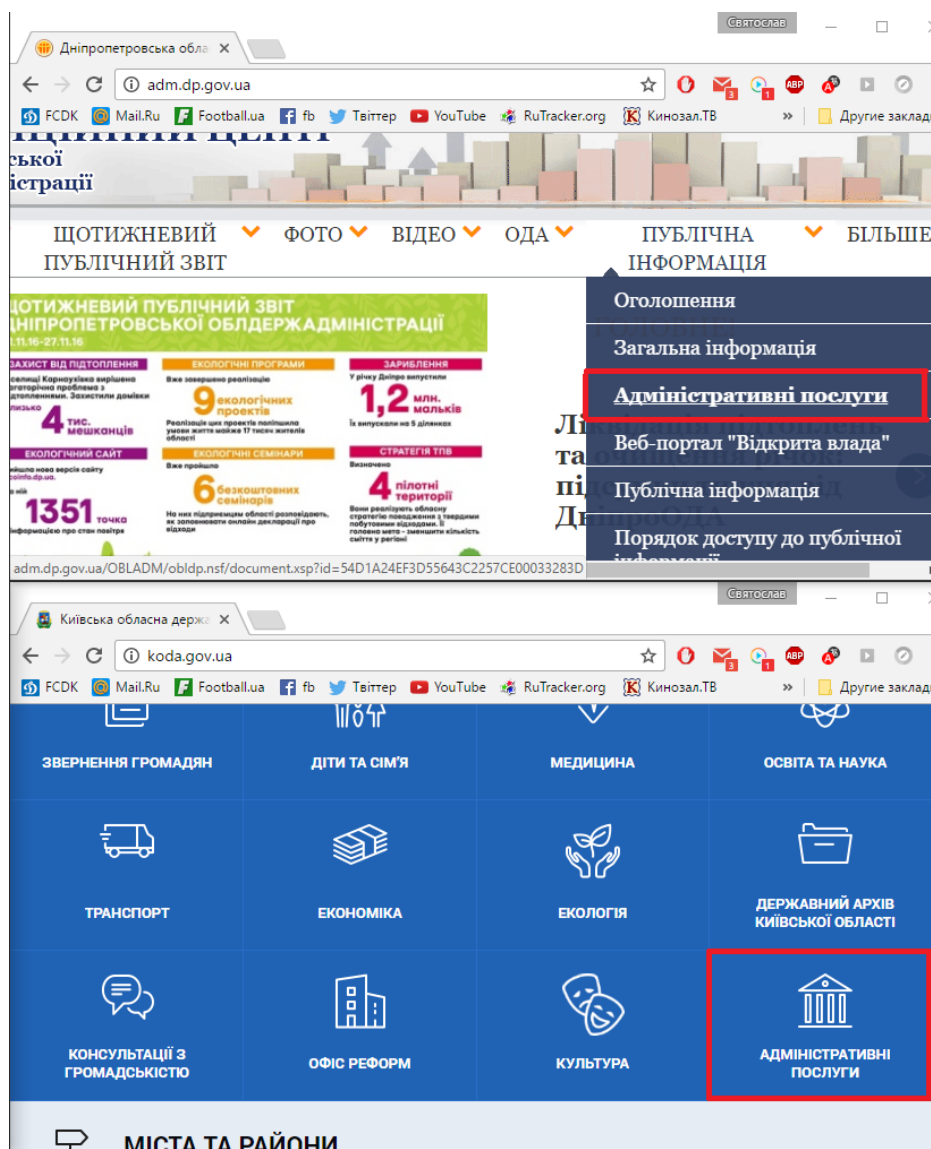

Рис. 2. Інформація про адміністративні послуги на сайтах Дніпропетровської та Київської ОДА

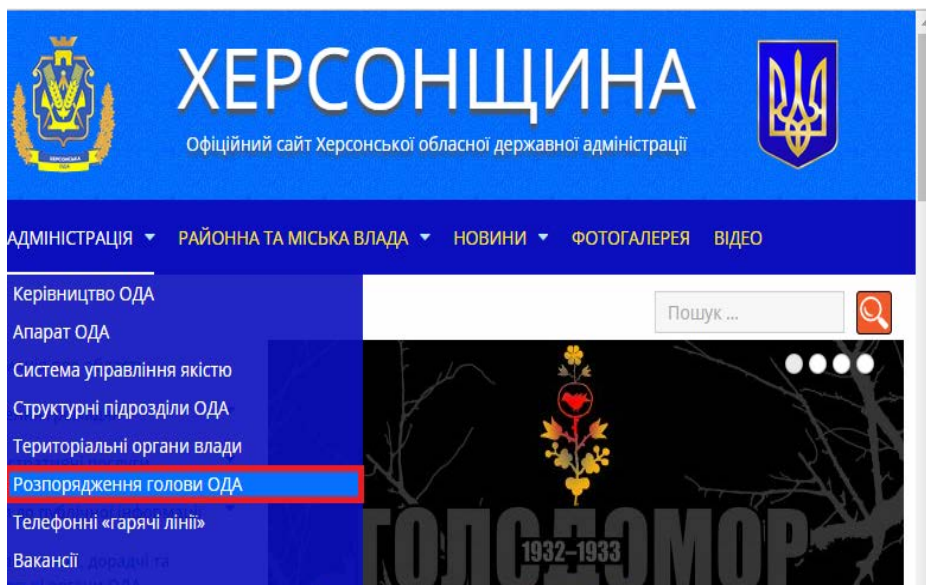

Рис. 3. Інформація про розміщення розпорядчих документів на сайті Херсонської ОДА

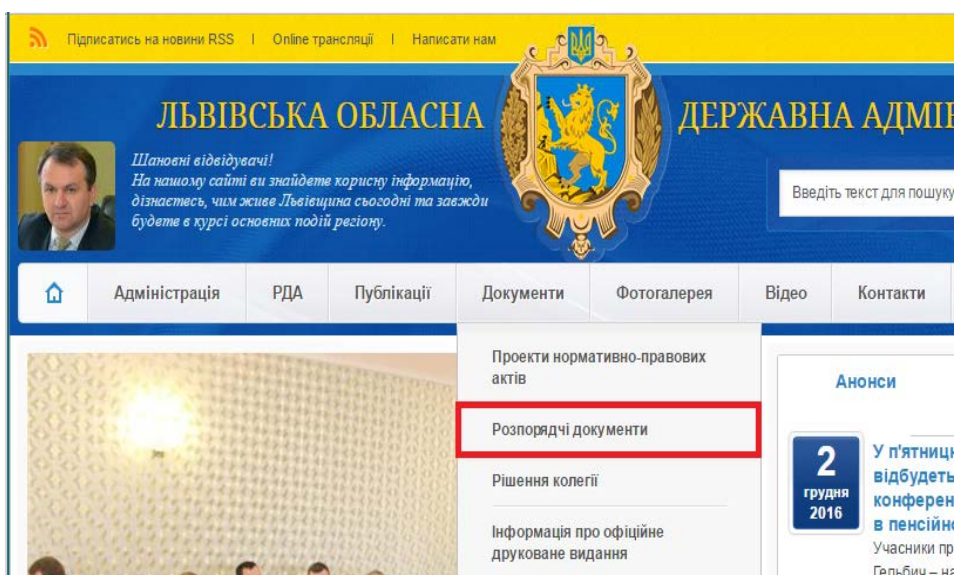

Рис. 4. Інформація про розміщення розпорядчих документів на сайті Львівської ОДА

На сайті Херсонської обласної державної адміністрації інформацію про розпорядження голови ОДА можна знайти в розділі “Адміністрація”. На сайті Дніпропетровської ОДА вона розміщена в розділі “ОДА” – “Нормативна база”, а на сайті Львівської ОДА – у розділі “Документи”. Розпорядчі документи на сайті Київської ОДА розміщено за посиланням на головній сторінці “Нормативна база”.

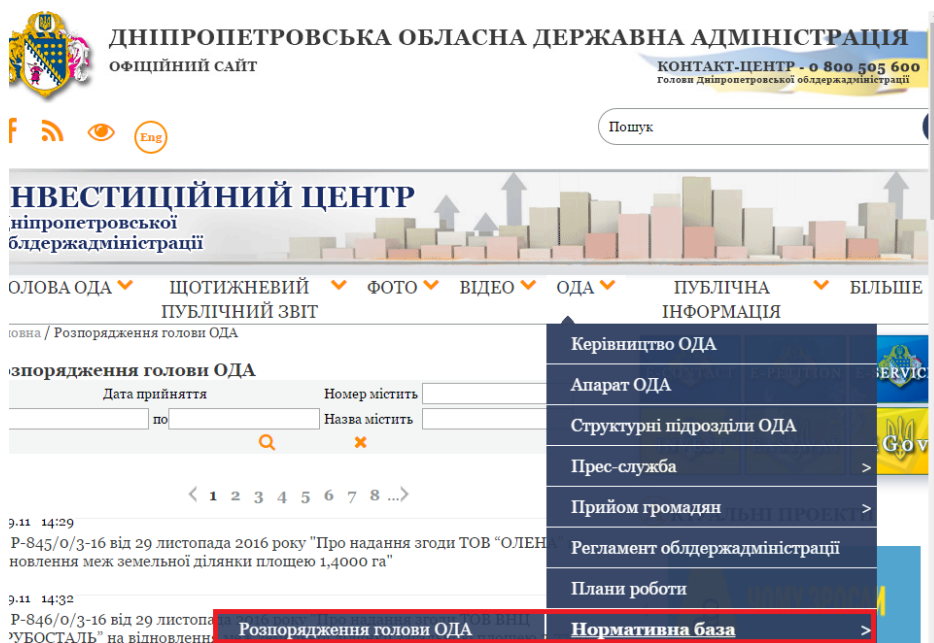

Рис. 5. Інформація про розміщення розпорядчих документів на сайті Дніпропетровської ОДА

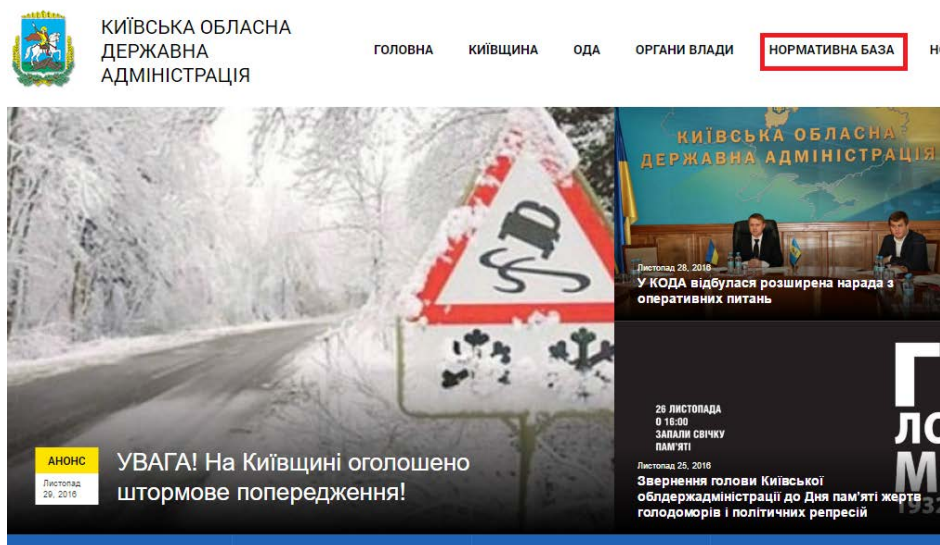

Рис. 6. Інформація про розміщення розпорядчих документів на сайті Київської ОДА

Таким чином, беручи до уваги вищезазначене, слід зауважити, що для розв'язання цієї проблеми постає вкрай важливе завдання впровадження на законодавчому рівні еталонної структури викладу інформації на сайтах органів влади та, зокрема, на сайтах органів виконавчої влади всіх рівнів.

Уніфікація структури сайтів органів державної влади дасть змогу стандартизувати розміщення інформації на веб-ресурсах офіційних представництв органів влади та полегшити її пошук.

Наступним, але не менш важливим питанням є впровадження адаптивних інтерфейсів. Адаптивність веб-сайту – це насамперед забезпечення оптимального віддзеркалення та його взаємодії з користувачем незалежно від розміру або формату екрана чи монітора, тобто від роздільної здатності пристрою, з якого користувач завантажує сторінку в мережі Інтернет.

Актуальність цього питання постає з огляду на значну кількість пристроїв, які існують на ринку систем віддзеркалення інформації, як мобільних, так і стаціонарних. Вони різняться за форматами, розмірами та за роздільною здатністю. Зростання попиту на мобільні пристрої та, як результат, збільшення завантаженого інтернет-трафіка на них зазначають на важливість застосування адаптивних інтерфейсів.

Сайти органів державної влади, так само як й інші веб-сайти, потребують адаптації під різні платформи, враховуючи те, що проникнення смартфонів в Україні і третина від споживання інтернет-трафіка становить майже третину від усіх пристроїв припадає на мобільні пристрої, зростання ж обсягів споживання трафіка щокварталу становить 15 %. Крім того, за прогнозами аналітиків, за два наступні роки зросте кількість споживання мобільного трафіка на 50 % [10].

Проаналізувати веб-сайти обласних державних адміністрацій на предмет адаптивності можна за допомогою сайту, запущеного компанією Google 2015 р. [11]. Цей показник впливає на те, як високо буде відбиватись сайт за результатами мобільного пошуку, отже, ця оцінка певним чином діє як санкція для веб-сайтів, інтерфейси яких не є адаптованими до мобільних пристроїв.

Сайти Херсонської та Київської обласних державних адміністрацій, як бачимо з рис. 7, відповідають вимогам адаптивності інтерфейсів, а сайти Львівської, Дніпропетровської ОДА – ні.

Якщо сайти Львівської та Дніпропетровської обласних державних адміністрацій взагалі неадаптовані до мобільних пристроїв, то, наприклад, сайт Херсонської ОДА в мобільному варіанті за прямої орієнтації, як на рис. 7, виглядає досить “доброзичливо” для мобільних платформ, але якщо розвернути екран на 90 градусів, що видно на рис. 8, то під час вибору пунктів головного меню, таких як адміністрація, районна та міська влада або новини, з’являється не список, що випадає, а завантажується сторінка, на якій вже можна вибрати підпункти головного меню.

Підбиваючи деякі підсумки щодо адаптивності сайтів вищезазначених ОДА, можна констатувати, що ситуація, у якій перебувають інтерфейси цих веб-ресурсів, незадовільна, крім сайту Київської обласної державної адміністрації. І хоча нормативно це ніде не закріплено, все ж з погляду зручності користування сайтом вони потребують доопрацювання.

Ще одним важливим елементом взаємодії сайтів органів виконавчої влади та користувачів (громадян) є пошук інформації на вищезазначених сайтах і пошук документів.

Оскільки основним інформаційним продуктом, що виробляють обласні державні адміністрації, є насамперед розпорядження їх голів, то громадянам і бізнесу все частіше доводиться звертатися до офіційних веб-ресурсів названих установ для отримання нормативно-розпорядчої інформації, що зберігається на серверах у вигляді документів.

Аналізуючи пошукові системи сайтів Херсонської, Львівської, Дніпропетровської та Київської обласних державних адміністрацій, можна зробити висновки, що стан цих систем далекий від оптимального, особливо це стосується сайту Херсонської ОДА. Мабуть, найбільш вдалу систему пошуку документів має сайт Київської ОДА. Пошукові системи за документами на сайтах Львівської, Дніпропетровської та Київської обласних державних адміністрацій подано на рис. 9–11 відповідно.

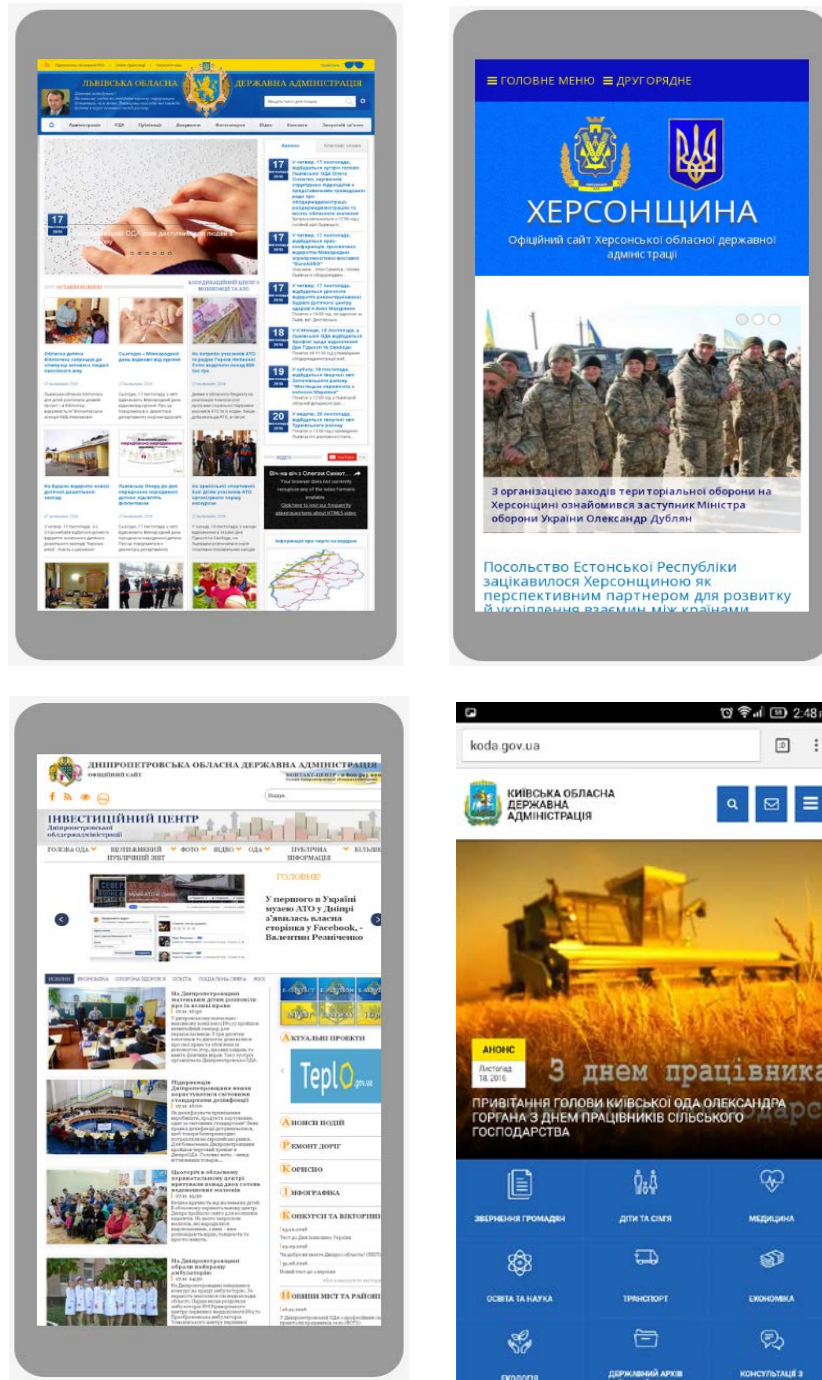

Рис. 7. Адаптованість сайтів Херсонської, Львівської, Дніпропетровської та Київської обласних державних адміністрацій під мобільні пристрої

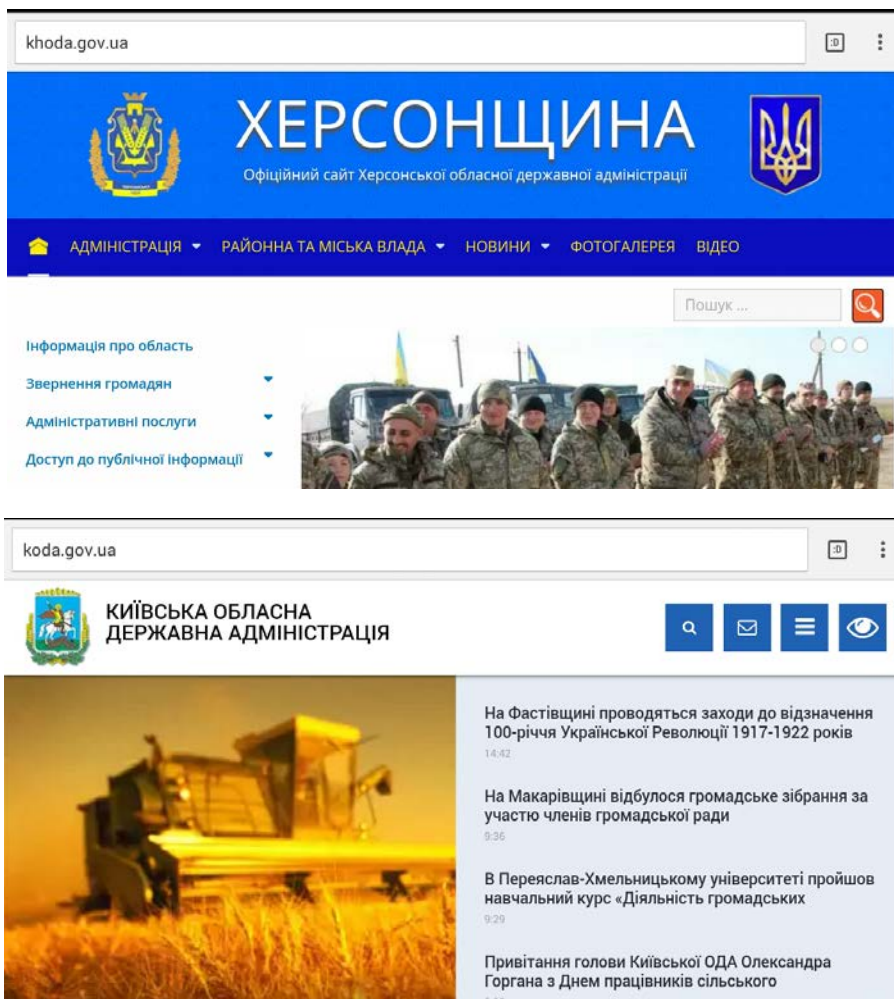

Рис. 8. Горизонтальна орієнтація сайтів Херсонської та Київської обласних державних адміністрацій на мобільному пристрої

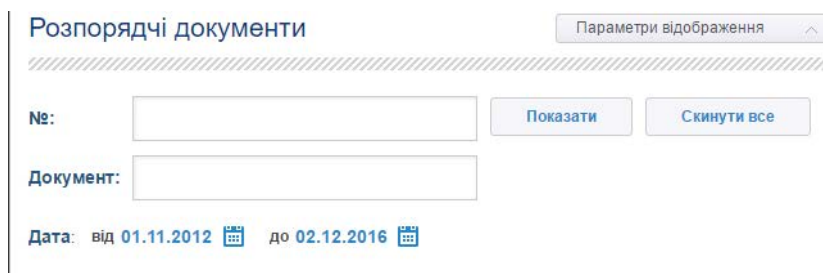

Рис. 9. Система пошуку документів на сайті Львівської ОДА

Головна / Розпорядження голови ОДА

Розпорядження голови ОДА

Дата прийняття	Номер містить	<input type="text"/>
з <input type="text"/>	по <input type="text"/>	Назва містить <input type="text"/>
		<input type="submit" value="🔍"/>
		<input type="submit" value="✕"/>

Рис. 10. Система пошуку документів на сайті Дніпропетровської ОДА

З огляду на вищесказане постає необхідним упровадження пошукової системи за документами на сайтах обласних державних адміністрацій із такими полями:

- тип документа;
- номер документа;
- заголовок документа;
- текст документа;
- дата ухвалення документа.

Головна > Нормативні документи

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

ТЕКСТ ДЛЯ ПОШУКУ	<input type="text" value="Пошук..."/>
ШУКАТИ	☒ В НАЗВІ ☐ В ТЕКСТІ
ВИДАВНИК	<input type="text" value="-- будь-який видавник --"/>
ТИП ДОКУМЕНТА	<input type="text" value="-- будь-який тип --"/>
ДАТА ПРИЙНЯТТЯ	<input type="text" value="дорівнює вказаній даті"/> <input type="text" value="Виберіть дату..."/>
НОМЕР ДОКУМЕНТА	<input type="text" value="дорівнює"/> <input type="text" value="Вкажіть номер..."/>
Р.НОМЕР УПРАВЛІННЯ ЮСТИЦІЇ	<input type="text" value="дорівнює"/> <input type="text" value="Вкажіть номер..."/>
СОРТУВАННЯ	<input type="text" value="за датою (найсвіжіші)"/>
<input type="submit" value="ПОШУК"/>	

Рис. 11. Система пошуку документів на сайті Київської ОДА

Не менш важливою проблемою залишається й пошук інформацій на сайтах обласних державних адміністрацій. Найбільш вдалою з-поміж усіх розглянутих сайтів виглядає пошукова система по сайту в офіційного веб-ресурсу Львівської ОДА, що можна бачити на рис. 12.

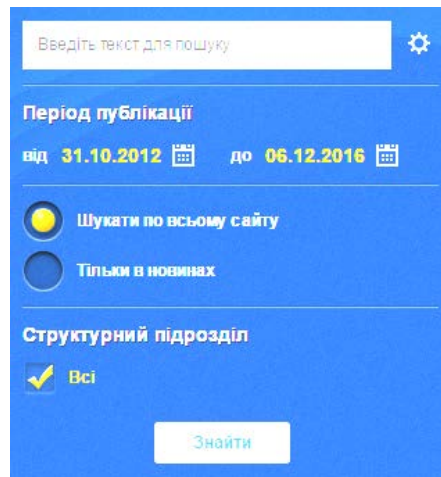

Рис. 12. Пошукова система за контентом на сайті Львівської ОДА

Як можна побачити з рис. 12, пошук за вмістом на сайті Львівської обласної державної адміністрації можна виконувати з фільтрування за датою, шукати окремо в новинах та по всьому сайту, зокрема й у структурних підрозділах.

На сайтах Херсонської, Дніпропетровської та Київської обласних державних адміністрацій пошук виконується по всьому сайту, й тут неможливо застосовувати фільтри.

Таким чином, актуальним є впровадження пошукової системи за контентом на сайті із застосуванням фільтрів пошуку:

- за датою публікації;
- за місцем пошуку (по всьому сайту, в новинах та у певному розділі сайту за вибором користувача).

Серед інструментів взаємодії з громадськістю органи державної влади мають широкий вибір, зокрема такі, як одностороння комунікація, що містить у собі публікацію новин та іншої інформації на офіційних ресурсах, і двостороння в офлайн режимі – електронні приймальні, проведення обговорень на спеціально відведених інтернет-майданчиках (форумах), у режимі онлайн – чати, відеоконференції.

Дослідження офіційних сайтів Херсонської, Дніпропетровської та Київської обласних державних адміністрацій показало, що розвиток двосторонньої взаємодії перебуває на досить низькому рівні, лише інструмент “електронна приймальня” реалізовано, а форуми, чати та відеоконференції не подано взагалі.

Використання таких інструментів, як форум, дасть змогу публічно обговорювати проблеми та пропозиції представників громадськості з представниками органів державної влади, при цьому застосовуючи методи верифікації громадян, а саме: електронний цифровий підпис або за допомогою BankID [12].

Крім того, проведення відеоконференцій підвищить відкритість органів державної влади, дають можливість залучити широку аудиторію користувачів до перегляду трансляцій подій у режимі живого мовлення та заощадить час як громадян, так й органів державної влади.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

У результаті проведеного дослідження організації доступу до електронно-інформаційних ресурсів органів виконавчої влади на прикладі веб-сайтів Херсонської, Львівської, Дніпропетровської та Київської обласних державних адміністрацій запропоновано та обґрунтовано підходи до поліпшення наповнення, розміщення інформації та організації доступу до неї, а саме:

- закріплення стандартизованої структури подання та викладу інформації на веб-ресурсах органів державної влади на законодавчому рівні;
- запровадження адаптивних інтерфейсів сайтів обласних державних адміністрацій;
- створення пошукових систем на сайтах обласних державних адміністрацій як за документтами, так і за змістом веб-ресурсів;
- проведення веб-конференцій та запровадження форумів обговорення.

З огляду на те, що рівень інформаційних технологій та інформаційних сервісів, які застосовуються в державному управлінні, постійно зростає, подальші дослідження в цьому напрямі завжди будуть актуальними.

Список використаних джерел:

1. Корчинський С. М. Інформаційна відкритість сайтів міських рад станом на 2012 р. Які зміни відбулися / Корчинський С. М. – К. : Леста, 2012. – 43 с.
2. Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 01.08.2002 р. № 683/2002. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/683/2002>
3. Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.01.2002 р. № 3. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF>
4. Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.08.2002 р. № 1302. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1302-2002-%D0%BF>
5. Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України та Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 26.11.2002 р. № 327/225. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1021-02>
6. Методика моніторингу інтернет-сайтів органів місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.csi.org.ua/?p=965>
7. Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс] : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-17. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
8. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 р. № 835. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248573101>
9. Веб-сайти як основний інструмент доступу до електронних інформаційних ресурсів органів державної влади [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/14.pdf
10. Шоломко Д. Google Ukraine: “Смартфон став пультом управління життям. Не ігноруйте эту тенденцию” [Електронний ресурс] / Шоломко Д. – Режим доступу : <http://ain.ua/dmitrij-sholomko-google-ukraine-smartfon-stal-pultom-upravleniya-zhiznyu-ne-ignorirujte-etu-tendenciyu>
11. Rolling out the mobile-friendly update [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://webmasters.googleblog.com/2015/04/rolling-out-mobile-friendly-update.html>
12. BankID – спосіб верифікації громадян через українські банки для надання адміністративних та інших послуг через Інтернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bankid.org.ua>